Тетяна Батюта
викладач,
Національний технічний університет України «КПІ»

РОЗВИТОК НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

На сучасному етапі розвитку суспільно-політичних та соціально-економічних зв'язків із зарубіжними країнами одним з ключових напрямків підготовки спеціалістів у немовних вищих навчальних закладах є розвиток академічного письма іноземною мовою. На різних курсах іноземної мови академічне письмо є частиною навчальної програми, однак у сучасних умовах необхідне застосування комплексного підходу до розвитку умінь та навичок академічного письма.

Навчання та розвиток у студентів вищих навчальних закладів технічних спеціальностей навички письма включає в себе розвиток лінгвістичної та комунікативної компетенції студента, що є досить складним завданням для викладача іноземної мови. Такі завдання повинні вирішуватись на методологічному рівні з елементами практичної реалізації. Оскільки академічне письмо є важливим компонентом мовленнєвої діяльності в більшості професій, то в теоретичному обгрунтуванні важливості розвитку навичок академічного письма слід виокремити наступні тенденці:

академічне письмо сприяє реалізації знань іноземної мови через лінгвокраїнознавчий зміст навчального матеріалу;

академічне письмо у взаємодії з читанням, говорінням та аудіюванням створює відповдіні інтеграційні якості, такі як: системність, цілісність та комплексність мовленнєвої діяльності в процесі професійного становлення майбутнього спеціалістів;

академічне письмо іноземної мовою в процесі професійної підготовки спеціаліста будь-якого профілю повинно бути не лише самостійним видом мовленнєвої діяльності, але й виконувати образотворчі, розвиваючі та виходні функції розвитку особистості студента.

Виходячи з цього, при вдосконаленні навичок академічного письма у студентів немовних спеціальностей формуються такі академічні компетенції:

оволодіння навичками структурування тексту на рівні грамотної організації його змісту в межах речень та абзаців;

розвиток мовленнєвих навичок з точки зору стилю та лексики для грамотного написання статей, тез, а також різних ділових та інформаційних документів;

умінні аналізувати та оцінювати письмові роботи різного рівня, включаючи свої та чужі тексти;

уміння працювати з аутентичними джерелами, а також обгрунтовувати свою точку зору тощо.

Оскільки особливістю академічного письма є його формальний стиль викладу інформації, студенти повинні грамотно використовувати наукову лексику, проявляти чіткість та зрозумілість під час створення текстової інформації, а також не зловживати фразеологічними структурами та одиницями розмовного стилю мовлення. В звязку з цим, перед викладачем стоїть задача спрямована на розвиток у студентів уміння структурувати текст з подальшою метою використання таких умінь в своїй науковій діяльності, оскільки правильна структура тексту є найважливішим компонентом академічного письма.

В процесі освоєння студенатими навичок академічного письма, викладачі здійснюють таку діяльність: знайомлять студентів з різними зразками текстів; навчають студентів, посилаючись на ці зразки, виражати свої думки на письмі за допомогою таких типів текстів, як розповідь, роздум, твір тощо. Таким чином, студенти повинні освоїти основні жанри академічного письма, такі як: наукова стаття, реферат, анотація, есе; вміти аналізувати наукові статті з точки зору досліджуваної стратегії автора; мати навички самостійного створення рефератів та анотацій наукових статей і т.д.

Необхідно також зауважити, що письмо це одна з навичок, що надзвичайно потребує мотивації у студента. Якщо ж студент не мотивований, іншими словами, не має приводу для написання листів чи есе тощо, завдання, які викладач ставитиме перед ним, не будуть достатньо корисними та ефективним досвідом у процесі навчання. Так, наступні види діяльності, в процесі яких можливо навчити основним елементам академічного письма аналітичним способом зосереджені на конкретних складових письма, таких як планування, структурування, зміст, оформлення тощо.

Одним з видом діяльності, спрямованої на вдосконалення навичок академічного письма є процес виявлення різниці у доречності використання мовних засобів в офіційних та неофіційних текстах. Так, наприклад, студенти отримують офіційні листи, які містять елементи просторічного мовлення, що не відповідає нормам високого стилю; студенти намагаються ідентифікувати ці елементи та виокремити їх. Наступним етапом цієї діяльності є те, що студенти замінюють виявлені конструкції тими, які є доречними та допустимими в офіційному мовленні.

Іншим видом діяльності може бути так званий прийом «роботи над помилками». Для цього необхідно розділити студентів на три групи, кожна з яких фокусується на конкретній сфері помилок – з орфографії, лексики, граматики чи стилістики. Кожна з груп працює над виявленням вказаного типу помилок, потім студенти звіряють помилки та виправляють їх.

Застосування тематичного речення як одного з видів діяльності спрямованої на розвиток навичок академічного письма допомагає студентам виробити логічний та послідовний ланцюг ідей, необхідних для створення тексту. Так, наприклад, студенти отримують набір тематичних речень, взятих з дискурсивного есе. Студенти, працюючи в парах, розміщують речення в логічному порядку; потім вони отримують пропущені абзаци з тексту,

з’єднують їх з тематичними реченнями та порівнюють їх порядок з текстом оригіналу дискурсивного есе.

Одним з ефективних способів побудови письмового мовлення є спосіб детального відбору мовних засобів для чіткого та послідовного представлення своїх думок та ідей. Студенти отримують список речень із додатковими мовними засобами, які не є необхідними для конкретного письмового жанру; потім студенти виділяють мовні засоби, які є недоречними і які не слід використовувати. При цьому студенти повинні обгрунтовувати свій вибір.

Прийом так званого «мозкового штурму» спрямований на залучення студентів до планування своїх відповідей перед письмовою роботою з метою створення чітко структурованого та логічно оформленого тексту. Після отримання завдання, студенти продумують весь перелік лексики, сталих виразів, кліше за вказаною темою, які використовуються для вираження своєї точки зору, надання поради тощо, залежно від типу тексту. Потім студенти створюють список ключових положень, які потрібно врахувати в процесі створення письмового мовлення. Далі студенти працюють над наповненням письмового тексту та розміщують його під заголовками, залежно від структури текстового жанру, тобто створюється план, включаючи вступ та висновок.

Література:

1. Развитие навыков академического письма у студентов неязыкового вуза [Електронний ресурс] / Л. А. Валеева, А. Ф. Сиразеева, А. Ф. Морозова // Современные проблемы науки и образования – 2015 – № 3 – Режим доступу: www.science-education.ru/123-17956

2. How to approach discursive writing (2014). Retrieved from http:// www.teachingenglish.org.uk/article/how-approach-discursive-writing